

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦ APARE DUMINECA ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

Prețul abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane " " " " pe " " de an 5 cor. " România și străinătate pe an 14 fr. " " " " pe " an 7 "	Manuscrisele se adresează redacției „Foaia Diecezană” iar banii de prenumără- pune și inserțiuni administrației. Tipo- grafia și Librăria diecezană* în Caransebeș Telefon Nr. 30.	Prețul inserțiunilor: Pentru publicații oficiale, concursuri, edite etc. publicate de 3 ori, dacă conțin pană la 150 de cuvinte 750 cor., până la 200 de cuvinte 10 cor. de aci în sus 12 cor.
---	--	---

Pentru orfani

Soceni.

Parintele *Antonie Foiș* nu s'a mulțumit numai cu cele 153 c. 20 fil. trimise anul trecut, ci — se vede — îndemnat de nobilul scop, a mai colectat așa crucecește pe nesimțite încă o sumă frumoasă de **188 c. 20 fil.** Micii copilași au adunat și ei **7 c. 76 fil.** Astfel au intrat de aci cu totul **341 c. 58 fil.** Mulțumită tuturor în deosebi colectantului. Dumnezeu să-i încununie cu succes frumoasele nizuințe întru a aduna banii de lipsă pentru renovarea bisericii și cumpărarea unui clopot.

Militari

Preotul *Nicolae Bădin* măi trimite — pe lângă suma însemnată din trecut — încă **87 c.**, dăruită de soldații dela compania tehnică a cadetului Zaharie Tulbure Nr. 3 din Brașov. Cu mulțumită.

Mehadice

Paroșul *Ilie Imbrescu* trimite **172 c.**, colectate dela mai mulți inși. N'a dat nime sub 1 c.; ba comerciantul Pavel Ghimboasă contribuie suma frumoasă de 40 cor., comerciantul Petru Șandru 10 c. In această comună au prins frumoase rădăcini câțiva neguțători români. De dorit ar fi, ca — pe lângă experiențele lor — să se formeze mai mulți ucenaci, cari apoi să se așeze în alte comune, unde n'avem oamenii noștri. Comerțul îmbogățește popoarele. Deci toți trebuie să contribuim la formarea clasei comercianților români. Preotul *Ilie Imbrescu*, *Gligore Baderca*, *Marian Pepa* câte 5 c. Comuna 60 c. Cu un disc 4 c. *Nistor Pepa* 4 c. Alții 1—2 c. Dumnezeu să ajute și acestei parohii, ca să mai dele bisericii, neamului și patriei oameni mari, cum a mai dat.

Cătră onorații frați preoți și iubiții credincioși din tractul Mehadiei.

Ca și în al tractului Mehadiei, am avut dorința ferbinte ca să lucru în interesul promovării binelui obștesc al acestui tract și de aceea mi-am permis a compete la postul de protopresbiter al Mehadiei, cu atât mai vădit, că pe lângă dorința aci atinsă, 3-mi era neșters din memorie sprijinul și încrederea plină de dragoste frățească cu cari am fost onorat din partea credincioșilor din comuna centrală Mehadia, precum și a comunelor tractuale și în special a fraților mei în Cristos. Este

doară știut, că timp de trei ani înainte de trecerea mea în calitate de protopresbiter al Buziașului, am administrat comuna bisericească Mehadia și am purtat agendele oficiului protopresbiterial al Mehadiei, în care timp nu s'a ivit nici o umbră de neplăcere, care să tulbure concordanța ce a domnit între mine și on. preoți și iubiții credincioși ai tractului.

Am competat la postul de protopresbiter și am fost fericit, că după-ace s'au trecut peste greutatea formală obvenite în jurul constituirii sinodului protopresbiterial, să întrunesc încrederea sinodului protopresbiterial electoral și al Ven. Consistor diecezan, care pe baza votului sinodului protopresbiterial m'a denumit protopresbiter.

Mulțumind lui Dumnezeu, eram mângăiat în sufletul meu, că mi-s'a împlinit dorința de a veni iarăși la locul de mai înainte în sânul și acum și la conducerea tractului.

Cu nerăbdare am așteptat momentul începerii activității mele în tractul meu natal.

Împrejurări deosebite însă au adus cu sine, ca actul electoral să se supună și cenzurării forului suprem administrativ din metropolia noastră, adică a Prea Veneratului Consistor metropolitan, ceea-ace a trebuit să tină în suspens validitatea numirii mele de protopresbiter, până la pronunțarea Prea Ven. Consistor metropolitan.

Prea Veneratul Consistor metropolitan s'a pronunțat favorabil actului electoral și astfel numirea mea de protopresbiter a devenit definitiv validă.

Este știut însă, că în 4 Octombrie 1914 era declarat războiul mondial, care fiind în curs, pe când mi-s'a publicat mie hotărîrea prea ven. Consistor metropolitan, dte 20 August 1914 Nr. 114, tractul protopresbiterial al Mehadiei era teritor de război.

Ca oricare am îngrijat de saurici să-mi fie necesar să-mi trag seara cu împrejurările și spre marea mea durere sufletească am ajuns la convingerea că nu este nici în interesul meu personal, dar nici în interesul tractului, ca trăgând consecințele din depunerea mea de protopresbiter al Mehadiei, să ocup îndată acest post.

Stând astfel întru amănunțit respectiv de la Mehadia Consistor, care facie mi s'a acordat și în raportul său cătră sinodul eparhial — după cum în calitate mea de deputat sinodal — a raportat sinodului eparhial desputăb pedeca ocupării postului.

Ulterior Ven. Consistor metropolitan în calitate de Consistor provoacă să ocup postul de protopresbiter al Mehadiei, iar Ven. Consistor motivează isvoritoare din starea de război, rugând pentru amânarea fapticei ocupări a postului de protopresbiter.

Ven. Consistor însă neintrând în aprecierea motivelor mele, a aflat cu cale să decreteze vacanța scaunului și într'una dismembrarea protopresbiteratului în două, care decretare fiind pentru mine vătămătoare, neputându-mă lipsi de posibilitatea ocupării postului, am căutat remediu la Prea Ven. Consistor metropolitan, care de asemenea n'a intrat în meritul motivelor mele, ci a tractat chestiunea numai din punct de vedere formal pronunțându-se și în acest sens, în urma cărei pronunțări am fost apoi provocat din partea Ven. Consistor, ca în termen de 3 luni să mă declar în chestiunea ocupării postului.

Cu multa ardoare am dorit să ocup postul de protopresbiter al Mehadiei la care m-a chemat mult prețuita încredere a tractului protopresbiteral, dară spre marea mea durere, situațiunea actuală provocată de război, mi-a dat mult de gândit și am ajuns la concluziunea, că între împrejurările actuale, nu-mi este posibil să mă despart de actualul meu post, care îmi dă toată siguranța subsistenței și să trec la postul de protopresbiter al Mehadiei, la care cauză recunosc am fost așteptat, dar care deocamdată nu oferă garanța subsistenței materiale, fără de care este imposibilă o activitate conștientă, nealterată și rodnică.

Mi-am făcut o chestiune de conștiință, ca toate puterile mele sufletesci să le pun la dispoziția bisericii tractuale, răsplătind astfel încrederea tractului, încrederea on. preoțimi, cu care am fost fericit să fiu onorat.

Ajungând la convingerea, că activitatea mea ar fi putut să fie împedecată, mai având în vedere și împrejurarea, că forurile noastre bisericesti au aflat cu cale să decreteze dismembrarea tractului, pe motive de mai bună administrare etc. referitor la care dismembrare nu s'a ridicat până astăzi nici o voce din tract, am socotit a fi cu cale să-mi cale pe inimă și să abstau dela ocuparea postului de protopresbiter în tractul Mehadiei, resignând dela acest post și astfel să nu stau în calea unei mai bune administrațiuni bisericesti a comunelor tractuale, care afirmative să scoposește prin dismembrarea tractului.

Am deplina convingere, că pe lângă iubirea mea ce o am pentru acest tract și pe lângă încrederea ce am întâmpinat-o a-și fi promovat interesele bisericesti și culturale ale tractului, fără ca să se fie simțit vre-o neajuns, penrucă iubirea reciprocă, concordia și armonica conlucrare a celor chemați, toate pîdicile le învinge. Și dacă totuș am resignat și resignez dela postul de protopresbiter al Mehadiei, o fac cu inima îndurerată, nedându-mi-se posibilitatea ezeutării intențiunilor mele bune și în speranța, că tractul protopresbiteral al Mehadiei, fie în întregitatea lui de acum, fie în dismembrarea intenționată își va afla ocrotitorul intereselor sale și va înainta pe calea progresului.

Espunând cele de până aci pentru lămurirea situației, comunic stimaților și iubiților frați în Cristos preoți din tractul Mehadiei, că am resignat dela postul de protopresbiter și Vă mulțămesc pentru încrederea și dragostea, cu care ma-ți încunjurat, regretând din inimă că am fost silit la acest pas, espunând tractul la nouă agitațiuni electorale, aproape inomise în viața constituțională, împrejurul îndeplinirii aproape a fiecărui post.

Rugându-Vă ca să-mi păstrați și pentru viitor încrederea și iubirea de care m-am bucurat și asigurându-Vă de o asemenea încredere și iubire și de simțămintele mele de mulțămită, cer binecuvântarea lui Dumnezeu asupra tractului nostru protopresbiteral al Mehadiei.

Buzias în 9/22 Martie 1918.

IOAN PEPA

protopresbiter gr. or. rom.

Ș T I R I

Pentru fondul orfanilor a trimis învățătorul Miron Popoviciu din Bocșa-română 20 cor. drept cunună neperitoare pe mormântul nepoatei sale Veturia Popoviciu, reposată în floarea vieții.

Examen de cvalificație preotească. Sâmbătă s'a ținut examenul de cvalificație preotească. Au preslat examenul următorii absolvenți ai institutului nostru teologic: Victor Belea, Iosif Ieremia, Pavel Lazar, Iosif Nicolaevici, Emilian Novacoviciu, Mladen Maresș și Ilie Sirbu.

Reprezentanța fundațiunii Gozdu s'a întrunit în Budapesta, Marți în 13 Martie a. c. în sesiune ordinară de primăvara, sub prezidiul I. P. S. mitropolit Vasile Mangra.

Primatele cardinalul Csernoh, pentru stațificarea școalelor. Împlinindu-se 70 de ani dela înfiintarea societății culturale catolice Sf. Ștefan, care s'a format din Casa de editură „Jó és olcsó könyvkiadó társulat” (Societate de editură de cărți bune și ieftine), — primatele cardinalul Dr Ioan Csernoh a ținut o lungă cuvântare, în care a arătat necesitatea ca învățământul și cultura să se razeme pe fundamentul puternic al religiei și al moralei. — „Fiindcă biserica știe, că tocmai în școalele ei se cresc elementele în stare să se împotrivească contra tendințelor destructive, — va apăra cu toate mijloacele școalele ei în interesul păcii interne și puterii statului ungar. Cu stațificarea generală a școalelor statul ungar va face cel mai mare serviciu propriilor lui dușmani, căci va răspinge sprijinul aceloră, cari pun patriotismul pe o bază morală mai coborâtă decât cea a statului. Cunoașterea limbei naționale a statului constituie un interes important al statului. Autoritățile școalelor catolice pot arata cu mândrie la succesele dobândite pe terenul învățământului limbei naționale. Școale de stat să fie înfiintate acolo unde nu sunt școale confesionale bune și patriotice. Cea mai mare greșală însă ar fi, să se stațifice școale confesionale înfloritoare conduse în spirit patriotic. Asta ar însemna și slăbirea conștiință a statului și turburarea păcii interne și jignirea sentimentelor celor mai sfinte.”

Numărotarea locuitorilor. În interesul aprovizionării publice, guvernul a hotărît conscrierea (numărotarea) întregii populații civile, așa cum se găsește cu ziua de 15 Aprilie. Această conscriere se va face la locuința fie-căruia și anume între 16 și 20 Aprilie. În acelaș timp se va conscrie numărul de vite, cai, porci și oi aflătoare în acea zi precum și toate mașinele agricole, cari sunt puse în mișcare prin aburi, benzină, petrol, electricitate sau cai. Împărțirea hărților necesare pentru această numărotare precum și remunerația persoanelor însărcinate cu numărotarea va fi făcută de serviciul de alimentație publică.

Contractele despre vinderea și cumpărarea pământurilor. Comisiunea ardeleană, care examinează cumpărările și vinzările de pământ, atrage luarea aminte a celor interesați, că în contractele de cumpărare și vinzare în fiecare caz trebuie să se arate mărimea și ramul de cultivare al realității.

Împotriva calendarului gregorian. Din Viena se anunță, că o deputațiune a comunelor bisericesti greco-catolice din Ungaria de nord s'a prezentat la nunțul papal Valfre din B. nza pentru a protesta împotriva introducerii calendarului gregorian. Nunțul papal o promis, că va sprijini cauza.

Nr. 1549 Șc. ex 1918.

Examenale în școlile populare.

Note oficiale

Domnul ministru al cultelor și instrucțiunii publice comunică sub 9 Martie a. c. Nr. 39731 — 1918/VII. b., că cu privire la ținerca examenelor elevilor din clasa VI a școlilor populare rămân în vigoare dispozițiunile cuprinse în rezoluțiunile ministeriale de sub Nrii 9481—1916 VII b. și 2060—1917/VII b. Iar considerând stările extraordinare cauzate de război, dispune ca examenalele finale dela școlile populare să se țină deja în luna lui Aprilie a. c. Cu privire la vizitatorii de școală va da o ordinațiune specială în cauză.

Acestea se comunică învățătorilor dela școlile noastre populare, precum și protopopilor ca inspectori școlari tractuali și preoților, ca directori locali, spre știre și acomodare.

Caransebeș, în 10/23 Martie 1918.

Dr. E. Miron Cristea

episcop.

Nr. 1550 Șc. ex 1918.

Recvirarea bucatelor.

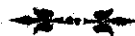
Pe baza rezoluțiunii ministeriale de sub Nr. 17601—1917/VII. c. îndatorăm învățătorimea dela școlile noastre populare, ca acolo, unde cere trebuința, să participe la lucrările comisiunilor pentru *recvirarea bucatelor*.

Despre aceasta însă să încunoștințeze din bună vreme pe președintele comitetului parohial ca scaun școlar, apoi pe protopopul tractual, precum și pe inspectorul școlar regesc concernent.

Caransebeș, în 10/23 Martie 1918.

Dr. E. Miron Cristea

episcop.

Nr. 654 E. ex. 1918.

Publicațiune

Consistorul diecezei gr. or. române a Caransebeșului dă în arendă pe calea ofertului în scris domeniul diecezan din Marghita-mare constătător din circa 838 jugere pe anii economici 1918/19, 1919/20 și 1920/21.

Cei-ce doresc a lua în arendă acest dome-

niu să se adreseze numitului Consistor diecezan pentru a li-se trimitte condițiunile de es-arendare.

Ofertele împreună cu vadiul în bani gata, sau în hârtii de valoare acceptabile, au să între la subsemnatul Consistor diecezan până în 1 Maiu stilul nou 1918.

Ca vadiu e statorită suma de 10% din arenda oferită pe periodul de 3 ani.

Consistorul eparhial își rezervă dreptul a decide liber asupra ofertelor și a respinge ori și care ofert recorespunzător fără nici o motivare.

Caransebeș, din ședința conzistorială, ținută în 31 Ianuarie 1918.

Dr. E. Miron Cristea
episcop.

3—3

Concurse.

În urma ordinului Venerabilului Consistor diecezan dtdo 12 Februarie Nr. 632 Șc. ex 1918, se escrie concurs pentru ocuparea postului de *învățător* la școala confesională gr. or. română din **Jdioara**, cu termin de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumente:

1. Salar în bani gata 1000 cor.
2. Pentru conferențe înv. și adunarea generală 30 cor.
3. Pentru scripturistica 12 cor.
4. Dela înmormântări, unde va fi poștit 1 cor.
5. Locuință liberă.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantoratul, a instrua elevii în cântările bisericesti și a purta scripturistica în comitetul și sinodul parohial.

Preferiți sunt cei cu cunoștințe muzicale și capabili de a conduce cor vocal.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și subștearnă petițiile Prea Onoratului oficiu protopresbiteral din Logoj. Jdioara în 6 Martie 1918.

George Vior m. p.
președinte

Florea Borca m. p.
notar

În conștelegere cu mine: **Dr. George Popovici** m. p. protopresbiter.

La postul de *capelan*, din comuna **Lugojel** (Lugoshely) protopresbiteratul Lugojului în parohia de clasa II. pe lângă preotul Constantin Chevereșan, se escrie concurs cu termin de 30 de zile.

Emolumentele sunt:

1. A treia parte din întreaga sesiune parohială, adică 10¹/₂ jugere pământ arător.
2. A treia parte din plațul intravilan, fără locuință, pentru care are a se îngriji alesul capelan.
3. A treia parte din toate venitele stolare.
4. A treia parte din birul preoțesc uzitat.
5. Dările publice le supoartă alesul capelan.

Doritorii de a ocupa acest post, au să-și trimită recursele ajustate în regulă pentru parohii de clasa II-a adresate comitetului parohial, Prea On. Domn Dr George Popovici protopresbiter gr. or. rom. în Lugoj.

Recurenții sunt poștiți să se prezinte în vre-o Duminică sau sărbătoare în biserica din Lugojel, spre a-și arăta desteritatea în cântare, oficiare și oratorie.

Lugojel în 14 Ianuarie 1918.

Mareș Humiția
președinte

Petru B. Costescu
notar

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral Dr George Popovici protopresbiter.

Bibliografii

„**Biblioteca Semănătorul**“. În lipsa totală a unei lecturi sănătoase și potrivite în aceste zile, *Librăria Diecezană din Arad* a scos de sub tipar 30 de broșuri sub titlul „**Biblioteca Semănătorul**“, publicând operele celor mai cunoscuți autori dela noi. În această bibliotecă de popularizare sunt adunate articole vrednice de citit răsfrirate prin diferite reviste și ziare. Ieftinătatea broșurilor pe deoparte, numele autorilor pe de altă parte precum și eleganța cu care sunt executate aceste broșuri, sunt garanția dătrei lor în pături cât mai largi ale poporului nostru.

Până acum au apărut următorii numeri :

Numărul à 40 fileri.

- Nr. 1. Alexandru Ciura: *Frații* schițe din război
- Nr. 2. Victor Stanciu: *Cuib de vândumică* și alte schițe de popularizare științifică.
- Nr. 3. Ion Agârbiceanu: *Din viața profețască* schițe.
- Nr. 4. Dr Ioan Lupaș: *Din trecutul ziaristicii românești.*
- Nr. 5. Dr Ion Mateiu: *Școală și educație pagini ardelenesti*
- Nr. 6. Al. S. Iorga: *La cheștiunea industriei noastre*
- Nr. 7. Ion Clopoțel: *Însemnări pe răboj.*
- Nr. 8. I. Bărac: *Pitelea Gâscarii sau Paradigma leneșului, mult curioasă și în stihuri alcătuită.*
- Nr. 9 10. Mihail Gașpar: *Blăstăm de mamă roman.*
- Nr. 11. Victor Stanciu: *Flantele de leac.*
- Nr. 12. Emil Isac: *Ardealule, Ardealule băizău.*
- Nr. 13. Grazia Delledda: *La stână și Ispita,* schițe trad de C Mușlea
- Nr. 14. I. Băilă: *Însurăm pe Victor și Pe Povârniș.*
- Nr. 15. Dr Ioan Lupaș: *Luptători pentru lumină.*
- Nr. 16. Dr Al. Borza: *Din lumea plantelor.*
- Nr. 17. Ioan Georgescu: *Dovezi nouă pentru adevăruri vechi.*
- Nr. 18. Gavril Todica: *Zări din univers.*
- Nr. 19. Dr I. S.: *Patimile și moartea Domnului*

Nr. 20. Wildenbruch: *Lacrimile copiilor.*

Nr. 21. V. Stanciu: *Poezii populare din război.*
(Nr. 21 e oprit de cenzura militară.)

Numărul à 60 fileri.

Nr. 22. *Colinde, cântece de stea și cântecele țărilor.*

Nr. 23—25 M. Eminescu: *Poezii.*

Nr. 26. Al. Ciura: „*Scrisoare în cecalaltă-lume*“, schițe din război.

Nr. 27—28. Ion Clopoțel: *Antologia scriitorilor români dela 1821 încoace* (G. Lăzar, G. Asachi, Ioan Eliade Rădulescu, Barbu Paris Mumuleanu, Al. Hrisoverghi, D. Petrino, Al. Depărăteanu, N. Nicoleanu, Const. Stamatî, Vasilie Cârlova, Antioh-Cantemir, Dimitrie Țichindeal, Alexandru Donici, Grigorie Alexandrescu, Anton Pan, Dimitrie Bolintineanu, Alexandru Sihleanu, Gheorghe Barițiu, Andreiu Șaguna. Timoteiu Cipariu).

Nr. 29—30. Ion Clopoțel: *Antologia scriitorilor români dela 1821 încoace.* (Mihail Cogălniceanu, Vasile Alexandri, Nicolae Bălcescu, Ion Ghița, Alexandru I. Odobescu, Constantin Negruzză, Gheorghe Panu, Bogdan Petriceicu Hașdeu, C. A. Rosetti, Cesar Boliac.

„*Biblioteca Semănătorul*“ se va continua, așa încât pentru toți intelectualii noștri este o datorință elementară să-și aboneze și procure această revistă enciclopedică, un bun început pentru biblioteca oricărei familii.

Se poate procura prin Librăria diecezană din Caransebeș.

Sub titlul: *Dor de lumină*“ părintele Dr Ștefan Cioroianu a scos de sub tipar o nouă lucrare de valoare. Precum în publicațiunile de până acum așa și în cea de față, zelosul autor urmărește și realizează cu dibăcie rară, scopul de a răspândi gândire creștinească în clasa intelectualilor și luminează în masele poporului. Cele 30 piese, cari fac conținutul opului, dau într-o formă atrăgătoare îndrumări și învățături izvorite din concepția creștină pentru diferite probleme și situații ale vieții omenești. Lectura lor, ce procură momente de înălțare durabilă, sufletească, o recomandăm cu toată căldura. Se poate procura la *Librăria Diecezană* din Caransebeș, cu prețul de 4 cor. plus 50 fil. porto recom.

TIPOGRAFIA DIECEZANĂ din **CARANSEBEȘ** are trebuință de doi învățăcei din familie bună. Cum tipografii sunt așa de bine plătiți, îndemnăm cetitorii noștri de pretutindeni, să-și deie copiii la această meserie. Vor fi primiți în condiții bune, ba Consistorul le va da și stipendii, dacă se vor purta bine. A se adresa la „*Tipografia diecezană*“, sau la „*Lumina*“ în Caransebeș.